

BRATISLAVSKÝ

MÁJ 2022

KRAJ

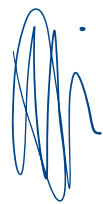
ČASOPIS BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Juraj
Droba

predseda Bratislavského
samosprávneho kraja

Mojou srdcovkou je stredné odborné škoolstvo

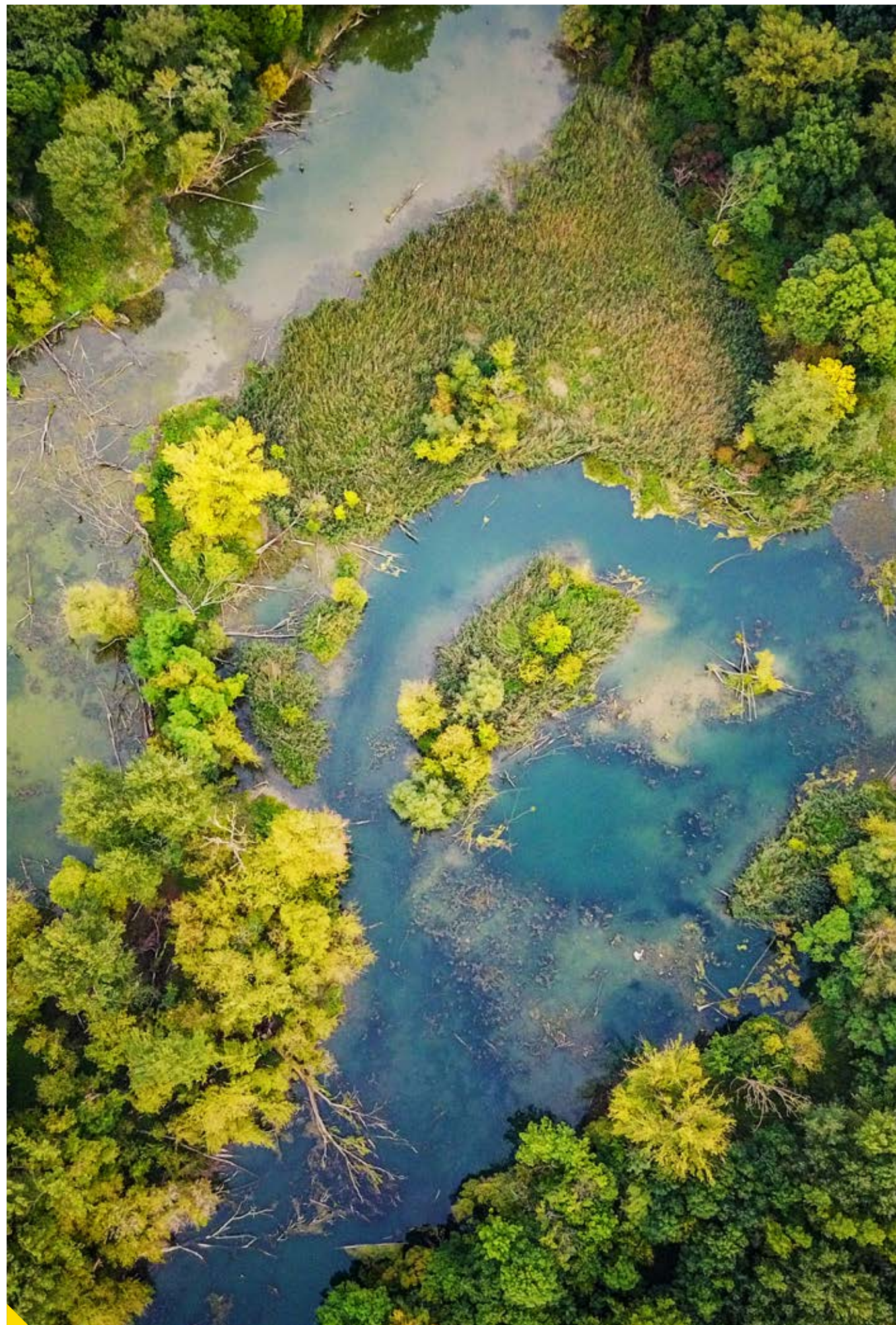
Za jeden z najväčších úspechov nášho štíhleho tímu považujem kvalitnejšie školstvo. Tridsať rokov bolo trestuhodne zanedbávané a „učňovky“ boli vnímané ako školy, kam chodili žiaci so zlými známami. Pritom presný opak je pravdou. Štúdium odborov rozvíja talent a záujmy dieťaťa. Často ich čaká vyšší plat a lepšie pracovné podmienky ako gymnazistov s vysokou školou, ktorá chrlí stovky absolventov ročne.

Župné stredné školy prešli za štyri roky obrovský kus cesty. Pribudlo veľa nových odborov, ktoré kopírujú slovenský trh práce. Vybudovali sme viaceré centrá odborného vzdelávania a prípravy, ktoré slúžia na praktické vyučovanie. A čoskoro odovzdáme ďalšie. Školy aj ich areály rekonštruujeme a skrášľujeme, učebne modernizujeme. Naše odborné školy sú výkladnou skriňou duálneho vzdelávania a firmy, kde študenti praxujú, ich s radosťou zamestnávajú. Mnohí absolventi majú pracovnú zmluvu skôr ako vysvedčenie.

Stredné odborné školstvo roky upadalo a hlásilo sa menej a menej žiakov. My sme doň investovali energiu, čas aj peniaze. Oživil ho, skvalitnili a vrátili mu dôstojnosť. A záujem stúpol za posledné tri roky až o tretinu. Rodičia, prosím, pri výbere školy pre svoje dieťa zvažujte aj tie odborné. Nie každé šikovné dieťa je šťastné na gymnáziu a naopak, nikde nie je napísané, že z odbornej školy sa nedá ísť na univerzitu. Škola musí baviť.

*„Pri návšteve župných
stredných škôl si veľaokrát poviem,
že do týchto lavíc by som si rád
sadol aj ja.“*

Rameno Dunaja
Foto: Adam Kováč

- 1 | Editoriál
- 3 | Okom poslanca
- 4 | Nový cyklocesta cez rieku Moravu je otvorený
- 5 – 6 | Novinky z kraja
- 7 – 8 | Juraj Droba: Vízie z výkresov meníme na realitu
- 9 – 10 | Rekonštruujeme Arénu. Vrátime ju do pôvodnej podoby z roku 1939
- | Novinky z oblasti kultúry
- 11 – 12 | Na vzdelávaní zamestnancov zariadení sociálnych služieb nám záleží
- 13 | Ocenili sme inšpiratívnych učiteľov
- | Novinky z oblasti školstva
- 14 | Objavujte krásy Záhoria. Dovedie vás k nim náš nový cyklocesta

Časopis, 11. ročník, číslo 05
Vychádza 06. 05. 2022.

Nepredajné

Vydáva Bratislavský samosprávny kraj,
Sabinovská 16, 820 05 Bratislava.
IČO: 36063606, redakcia@bratislavskykraj.sk
Registračné číslo: EV 4122/10 ISSN: 1339-0864

Šéfredaktorka

Adela Pekárková

Redakčná rada

Michal Feik, Martin Urmanič, Alžbeta Ožvaldová,
Svetlana Waradzinová, Marica Šiková, Jana Zápalová

Redakcia

Lucia Forman, Adela Pekárková, Daniela Pechová,
Katarína Gogová, Jana Dúbravková, Michaela Szusčíková,
Ján Mitáč

Fotografia na titulke

Cyklocesta VysoMarch
Foto: Monika Kováčová

Ak nie je uvedené inak, autorom článkov je šéfredaktor.

Sledujte nás na:

Elektronickú verziu nájdete na www.bratislavskykraj.sk.
Informácie v článkoch sú aktuálne v čase vydania.

Tlač

REGIONPRESS, s. r. o.

Distribúcia

Cromwell, a. s.

Okom poslance

Župan Droba aj tento rok ocenil najlepších učiteľov. Bratislavský samosprávny kraj každoročne oceňuje dvadsiatku najlepších pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Jubilejný 15. ročník sa uskutočnil pri príležitosti Dňa učiteľov 2022 v aule župného Gymnázia Ladislava Novomeského na Tomášikovej ulici v Bratislave. Ocenenie je podakovaním tým, ktorí sú oddaní tomuto povolaniu, a tým, čo prispievajú k tomu, že do života vstupujú šikovní, zdatní a schopní mladí ľudia, ktorí nemajú problém presadiť sa v dnešnom náročnom prostredí. Keďže učiteľstvo nie je len povolanie, je to poslanie, ktoré treba robiť celým srdcom, zaujímalo nás, ako si na školské časy spomínajú župní poslanci. Spýtali sme sa, na ktorého učiteľa si radi spomínate a prečo?

Lýdia Ovečková

Klub 7 strán

Aj po rokoch si rada spomeniem na viaceré pani učiteľky či pánov učiteľov, ktorí zanechali v mojom srdci hlbokú stopu od MŠ, ZŠ až po SŠ a VŠ. Boli to pedagógovia, ktorí mali láskavý, pozitívny prístup a okrem odovzdania svojich vedomostí a skúseností odovzdali aj „kus seba“ – snažili sa byť vzorom, motivovať, podporiť, byť tu pre nás. Osobne považujem povolanie učiteľa za jednu z najdôležitejších profesií vôbec, pretože práve učiteľ je schopný ovplyvniť (okrem rodiny) do veľkej miery budúcnosť každého z nás. Je to práve učiteľ, kto môže ovplyvniť, akého kvalitného budeme mať v budúcnosti napr. lekára, automechanika, kuchára, záhradníka, právnik a iné profesie. Práca pedagógov nie je len zamestnaním, ale je to hlavne poslanie, ktoré vykonávajú s láskou, pokorou a na vysokej odbornej úrovni. Z tohto dôvodu si veľmi vážim ich prácu.

„Skvelí učitelia sa vedia vcítiť do detí, rešpektovať ich, a veria, že každé jedno má niečo jedinečné, na čom sa dá stavať.“

Ann Liberman

Martin Zaťovič

Starostovia pre kraj

Náš život sa od malička spája so školou, s učiteľmi, či už to je škola materská, základná, stredná, respektíve vysoká. V mojom živote je to spojené aj s mojou prácou, keďže som sám učiteľ. Vyzdvihnúť jedného preto nedokážem. Vážim si prácu každého pedagóga, lebo viem, čo jeho práca zahŕňa. Nie je to len vyučovanie, sú to aj hodiny príprav, opravovania písomiek, rozhovorov s deťmi, rodičmi. Učiteľ totiž nielen vyučuje, ale aj vychováva a stará sa o deti. Veď deti sú takmer denne v školských zariadeniach, trávia tam veľa času a škola je akýmsi ich druhým domovom. Preto sa so školou spája aj veľa zážitkov, na ktoré deti neskôr radi spomínajú, či už počas školských časov, alebo neskôr na rôznych stretnutiach. Byť učiteľom je poslanie a nádherné povolanie a každému učiteľovi prajem, aby mal len a len krásne spomienky na žiakov, ktorých učil...

Juraj Jánošík

Starostovia pre kraj

Vzdelávať a učiť deti a mládež, rozhodnúť sa pre toto povolanie a byť dobrým učiteľom je celoživotné poslanie. Pochádzam z učiteľskej rodiny, ja sám som vyštudoval pedagogický smer na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, pôsobil som ako vychovávateľ, majster odborného výcviku a neskôr ako vedúci ekonomicko-hospodárskej správy na vtedajšom SOU chemickom v Bratislave. Práve tu som ako žiak a ako pedagóg strávil 25 rokov. Neskôr som učil na ZŠ v Dunajskej Lužnej a na toto obdobie spomínam s láskou, radosťou a úctou. Niektorí pedagógovia sú pre mňa nezabudnuteľní. Za všetkých spomeniem pána riaditeľa SOU (dnes stredná odborná škola chemická) Jaroslava Koukala, ktorý mi bol ako otec, a triednu učiteľku Ľubicu Hodermarskú, moju druhú mamu. Strednej odbornej škole chemickej som zostal verný aj ako poslanec BSK – pôsobím v rade školy a som hrdý, že pod vedením pani riaditeľky Silvie Loffayovej sa „moje učilište“ ďalej úspešne rozvíja. S radosťou sledujem, ako BSK pod vedením Juraja Drobu venuje vzdelávaniu pozornosť a ako predseda komisie školstva, mládeže a športu vníma skvelú spoluprácu a podporu ako nikdy predtým.

Nový cyklomost cez rieku Moravu je otvorený

Milovníci cykloturistiky a krásnej prírody, máte sa na čo tešiť. Nový cyklomost cez rieku Moravu je dokončený a sprístupnený verejnosti. Spája Vysokú pri Morave s rakúskym mestom Marchegg. Pribudli tak nové cyklistické trasy a spojenia na oboch brehoch rieky Moravy medzi Vysokou pri Morave, Devínskou Novou Vsou, rakúskym mestom Marchegg či zámkom Schloss Hof.

„Vďaka novému cyklomostu môžu cyklisti i turisti spoznávať krásy kraja a zaujímavé zákutia povodia rieky Moravy. Prepojili sme medzinárodnú cyklotrasu železnej opony Eurovelo 13 s rakúskou národnou cyklotrasou Kamp-Thaya-March. Projekt zároveň podporuje cezhraničnú spoluprácu, regionálny rozvoj, ako aj rozvoj cykloturistiky,“ povedal bratislavský župan Juraj Droba.

Výstavba mosta, ktorý slúži pre cyklistov i peších, sa začala v apríli 2021 a práce trvali približne rok. Po Cyklomoste slobody v Devínskej Novej Vsi ide v poradí už o druhý most, ktorý bratislavská župa vybudovala v spolupráci s rakúskou stranou.

Cyklomost je situovaný na slovenskej strane v povodí rieky Moravy v chránenej krajinskej oblasti Záhorie približne 7 km južne od obce Vysoká pri Morave v okrese Malacky. Na rakúskej strane sa začína priamo v meste Marchegg pri pamätníku colnej stráže. Od Cyklomosta slobody v Devínskej Novej Vsi je vzdialený približne 12 kilometrov proti toku rieky Moravy.

Cyklomost Vysoká-March. Foto: BSK/Monika Kováčová

Most je dlhý 270 metrov a široký 4 metre. Konštrukcia je zavesená na ocelových pilieroch a je realizovaná ako 5-polová s rozpätím hlavného poľa 80 m a oboch predpolí 2 x 25 m. Maximálna výška pilierov je 17 metrov a minimálna plavebná výška 7 metrov.

„Cykloturizmus je v Bratislavskom kraji veľmi obľúbeným spôsobom trávenia voľného času. Už dnes máme v kraji viac ako tisíc kilometrov značených cyklotrás. Teším sa, že vďaka novému cyklomostu vznikli ďalšie možnosti na bicyklovanie a spoznávanie krás povodia rieky Moravy,“ uzavrel Juraj Droba.

Celkové náklady na projekt boli spolu 5 124 098,67 eur s DPH. Bratislavská župa financuje 2 059 499,09 eur s DPH. Projekt je financovaný z programu cezhraničnej spolupráce INTERREG V-A Slovenská republika – Rakúsko.

Spoločne s Cyklomostom slobody vytvára 21-kilometrový okruh lužnými lesmi popri Morave. Foto: BSK/Michal Feik

Spracoval: Michal Feik

Novinky z kraja

n Prímestská autobusová doprava je stabilizovaná

Od 15. novembra 2021 zabezpečuje prímestskú autobusovú dopravu spoločnosť ARRIVA Mobility Solutions, ktorá spočiatku zaznamenala významné výpadky spojov. V súčasnosti už autobusy premávajú bez problémov. Dopravca avizoval, že do začiatku letných prázdnin budú všetky autobusy nové.

n Opravujeme cesty v celom kraji

Nový asfalt, vodorovné značenie, ako aj vyššia bezpečnosť a komfort pre vodičov. To všetko prinesú opravy ciest II. a III. triedy, ktoré spustil Bratislavský samosprávny kraj ešte na jeseň minulého roka. Tento rok opravy pokračujú v nebývalom tempe. Rekonštrukcie sa dotýkajú všetkých okresov – Pezinok, Senec aj Malacký. Popri „klasickom“ frézovaní po prvýkrát použil samosprávny kraj aj technológiu recyklácie za horúca. Celkovo župa opraví v rokoch 2021 a 2022 bežmála 100 kilometrov ciest.

Zrekonštruovaná cesta Svätý Jur – Pezinok
Foto: BSK/Michal Feik

n V Pezinku pribudla nová svetelná križovatka

Križovatka ulíc Myslenická a Grobská bola v minulosti často miestom dopravných nehôd. Vybudovaním svetelnej križovatky sa zabezpečí väčšia plynulosť dopravy a bezpečnosť. Križovatka spája cestu II/502 s cestou III/1083 smer Slovenský Grob.

n Bratislava dostane nové terminály integrovanej osobnej prepravy

Terminál integrovanej osobnej prepravy je niečo ako združená zastávka pre vlak a MHD, kde cestujúci „suchou nohou“ prestúpi z jedného druhu dopravy na iný. V Bratislave vzniknú v najbližšom čase dva takéto terminály: prvý bude v Lamači pri Borochoch a druhý vo Vrakuňi. Vybudovanie prestupných terminálov má pomôcť skrátiť čas dochádzajúcich ľudí do centra mesta a využívaním verejnej osobnej dopravy znížiť počet áut.

n Pokračujeme v navyšovaní kapacít základných škôl

Chýbajúce kapacity v základných školách sú obrovským problémom našich samospráv. Obyvateľov v Bratislavskom kraji pribúda každý rok najmä migráciou. Sú to väčšinou ľudia v produktívnom veku, rodiny, ktoré vytvárajú zvýšený tlak na infraštruktúru vzdelávania a vôbec služby v našich mestách a obciach. Tlak je aktuálne ešte znásobený situáciou na Ukrajine, ktorej následkom na územie Bratislavského kraja smeruje množstvo ďalších rodín, pre ktoré musíme zabezpečiť zodpovedajúcu infraštruktúru služieb. Župa dosiaľ schválila projekty, vďaka ktorým vznikne 158 kmeňových tried. Celkovo je na rozširovanie kapacít na základných školách v kraji z eurofondov vyčlenených 47 miliónov eur.

Vizualizácia základnej školy v Lozorne

n Seneckú synagógu otvoríme na jeseň

V apríli sme skontrolovali práce na synagóge, ktorú sme veľkou investíciou zachránili v hodine dvanástej. Bude kultúrnym stánkom pre celý región. Všetko ide podľa plánu a odovzdáme vám ju na jeseň. Momentálne rekonštruujeme interiér. Okrem už plánovaných expozícií a podujatí si v nej vieme predstaviť aj krásne koncerty komornej hudby. Dali sme preveriť akustiku. Rozsiahlu rekonštrukciu sme financovali kompletne z vlastných zdrojov.

Synagóga Senec
Foto: BSK/Monika Kováčová

n Dokončujeme areál pre študentov veterinárnej a poľnohospodárskej školy

Škola po škole od nás dostáva nové centrá na výučbu odborných predmetov. V Zálesí sme vytvorili zázemie pre župnú Strednú odbornú školu poľnohospodársku a veterinárnu. Projekt je spolufinancovaný z Integrovaného regionálneho operačného programu. Rekonštrukciu už ukončujeme a študenti čoskoro dostanú moderné stajne, chovné stanice, jazdeckú halu, kováčske a stolárske dielne. Budú pripravení na prax a nebudú mať núdzu o zamestnanie.

Zrekonštruovaný areál strednej školy v Zálesí
Foto: BSK/Jana Šantavá

n Spoznajte krásy v povodí Malého Dunaja

Župný Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Kaštieľ v Stupave dostane nové priestory v Záhorskej Bystrici. Nové bývanie skvalitní život 36 prijímateľom prevažne s Alzheimerovou chorobou a demenciou. V novom zariadení rodinného typu budú mať viac podnetov, súkromia, činností a radosti zo života.

Splav Malého Dunaja
Foto: Danube Islands

Spracovali: Michal Feik a Adela Pekárková

n Pri Nemocnici Bory má vyrásť zdravotnícky kampus

Bude slúžiť ako výučbové a vedecko-výskumné centrum založené na verejno-súkromnom partnerstve. Cieľom je vzájomné zdieľanie príkladov najlepšej praxe v sektore zdravotníctva, transfer technológií v zmysle aplikácie výsledkov vedecko-výskumných aktivít do medicínskych procesov a opačne, ako aj rozvoj inovačnej kultúry.

n Pripravuje sa diaľničná križovatka

Kolektorovú cestu ako zamýšľanú súčasť diaľničného prepojenia D2 – Rohožník pri Malackách by mala nahradiť križovatka, ktorá zmenší pôvodne plánovaný záber pozemkov na výstavbu. Nová diaľničná križovatka má najmä odkloniť tranzitnú kamiónovú dopravu, ktorá premáva po ceste Malacký – Rohožník. Projekt počíta aj s novou lávkou pre cyklistov a chodcov.

n Zastupiteľstvo BSK schválilo zámer vybudovania nového zariadenia sociálnych služieb

V rámci procesu deinštitucionalizácie zlepšujeme kvalitu života prijímateľom sociálnych služieb Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Kaštieľ v Stupave. Zámerom je vybudovať pre nich zariadenie rodinného typu v Záhorskej Bystrici s kapacitou 30 miest pre pobytovú a šesť miest pre ambulantnú formu.

n Kraj otvoril ambulancie pre Ukrajincov

Bratislavská župa v reakcii na ukrajinskú utečeneckú krízu otvorila ambulancie prvého kontaktu v Bratislave. Ide o ambulanciu všeobecného lekárstva pre dospelých a ambulanciu všeobecného lekárstva pre deti. Sídli v zdravotnom stredisku Zrkadlový háj na Rovničkovej 1 v Petržalke. Ambulancie odľahčia bratislavské ambulancie prvého kontaktu, ktoré boli preťažené už pred konfliktom na Ukrajine. Pracovať tam bude aj ukrajinský zdravotnícky personál.

Juraj Droba: Vízie z výkresov meníme na realitu

Projekt po projekte sa presúvame z kancelárií do terénu. O školstve ste si mohli prečítať v úvodníku župana. Pýtali sme sa ho aj na ostatné oblasti, ktoré má bratislavská župa v kompetencii. Dopravu, kultúru, sociálne veci, zdravotníctvo, ale aj šport a skrášľovanie verejných priestorov.

❓ Bratislavskú župu vediete štyri roky. Polovicu z toho poznačila pandémia. Ako to ovplyvnilo chod úradu, ale aj vaše osobné ambície?

Som veľmi hrdý na zodpovednosť, ktorú sme prevzali v čase, keď vypukla globálna pandémia. Keď sme v marci 2020 ako prví zavelili do útoku, mnohí nad nami krútili hlavami, samotná vláda sa vtedy len potácala. Zavreli sme stredné školy a postupne chránili obyvateľov kraja od tých najzraniteľnejších. O rok neskôr sme prepočítavali, koľko by trvalo očkovanie, ak by sa robilo iba v ambulančiach. Boli by to roky. Opäť sme preto buchli po stole a povedali, že to budeme robiť my. Najmä vďaka modernému a perfektne fungujúcemu veľkokapacitnému očkovačiemu centru je v našom kraji zaočkovaných vyše 75 % populácie. Povedal by som, že zdravotníctvo sa, aj keď nechtiac, stalo mojou srdcovkou. Veľmi ma teší, že sme celému Slovensku a najmä vláde ukázali, aká dôležitá je samospráva. Napriek nadľudskej energii, ktorú úrad venoval pandémie, sme si nielen plnili všetky domáce úlohy, ale aj rozbehli mnohé nové projekty. A mňa pandémia naučila, ako si vážiť malé veci – že moje dieťa chodí do školy či stretnutia s priateľmi.

❓ Povedzte nám o niektorých nových projektoch.

Schátraný čunovský kaštieľ meníme na zážitkové ekocentrum. Obnovíme jeho historickú hodnotu aj krásu a vytvoríme interaktívnu expozíciu zameranú na prírodné dedičstvo regiónu. Pustili sme sa aj do rekonštrukcie župného Divadla Aréna. Dostane špičkové technológie a vzhľad budovy vrátime do roku 1939. Teším sa aj na novú kaviareň s exkluzívnym výhľadom na Dunaj.

❓ Kultúra nám pomáha odreaagovať sa od problémov, ktoré sú okolo nás. Ako ju ešte podporíte?

Okrem Arény zveľaďujeme aj naše ostatné divadlá. Divadlu Astorka sme vytvorili nový divadelný priestor na Mickiewiczovej ulici a Bratislavské bábkové divadlo rekonštruujeme. Práce prebiehajú tiež na Malokarpatskom osvetovom stredisku v Modre a dokončujeme rozsiahlu rekonštrukciu synagógy v Senci. Stane sa kultúrnym stánkom pre široké okolie a jej súčasťou bude aj expozícia venovaná židovskému kultúrnemu dedičstvu. Otvoríme ju na jeseň. Navyše sme v prípravnej fáze ďalšieho veľkého projektu – rekonštrukcie Patrónky. Podobne ako synagóga bude slúžiť na trávenie voľného času, vzdelávanie, ale poniesie aj vzácny historický odkaz, keďže z tých miest smeroval prvý transport žien do Osvienčimu.

„Ak máte víziu a tím šikovných ľudí, za štyri roky sa dá stihnúť veľa.“

❓ Okrem kultúry sa začína aj sezóna športovania a turistiky. Veľa počuť o novom cyklohoste.

Áno, ten má úspech. Spája Vysokú pri Morave s Marcheggom a spolu so župným Cyklohostom slobody vytvára krásny 21-kilometrový okruh popri rieke cez chránené lužné lesy. Uvidíte vzácne mokrade, hniezdiace bociany, vojenské bunkre a zámky Marchegg či Schloss Hof. Možností na športovanie tvoríme veľa. Okrem cyklotrás postupne revitalizujeme športoviská na stredných školách a otvárame ich verejnosti. Obrovský multifunkčný areál vznikne v Petržalke. A sme nositeľom značky Danube Islands, v rámci cezhraničného projektu s Maďarmi odokrývame obyvateľom kraja krásy Dunajských ostrovov a možnosti relaxu aj športu.

❓ Nie všetko bolo ružové. Veľmi diskutovanou témou bola na prelome rokov Arriva. V čom bol problém?

V prvom rade poviem, že problém už neexistuje. Autobusy od marca jazdia, ako majú. Situácia vznikla nešťastnou kombináciou dvoch faktorov. Prvým bol zákon o verejnom obstarávaní. Aj keď sme s ním začali s obrovskou časovou rezervou až 19 mesiacov, práve tento zákon nás mimoriadne zdržal. Štrnásť mesiacov trvalo, kým sme sa zbavili všetkých námietok. Riešením do budúcnosti by bolo posilnenie kompetencií žúp, čo som spoločne s kolegami županmi predostrel vláde SR. Druhým faktorom bol spor samotných dopravcov. Aj keď sa župa stala mediátorom a obom sme venovali nesmierne veľa času a energie, k riešeniu sme nedospeli. Veľmi ma mrzí, že obyvatelia kraja mali pri doprave do práce a školy problémy. Rovnako ma mrzí, že celá situácia vrhla tieň na úrad a náš tím. Pritom my sme odviedli svoju prácu na 150 %. Verím však, že spoločnosť Arriva postupne napravi svoju povest u cestujúcich.

❓ A naopak, čo sa v doprave naozaj podarilo?

Podarila sa nám veľká vec. Sme prvý samosprávny kraj, ktorý postavil úplne novú cestu, aj keď zatiaľ ide iba o krátky úsek. Vybudovali sme spojnicu medzi križovatkou Triblavina a starou Senecou cestou. Začali sme s výstavbou novej cesty, ktorú pracovne nazývame obchvat Malokarpatska, a prvý úsek je obchvat Grobov. Verím, že do roku 2030 obide Svätý Jur, Pezinok a v smere na Modru dosiahne až hranice Trnavského kraja. Obchvat potrebuje najmä Pezinok, cez jeho historické centrum prejde denne až 25-tisíc áut. Okrem toho pokračujeme v údržbe ciest a rekonštrukciách a postupne prechádzame na ekologickjšie technológie. V regióne tiež máme päť nových zachytých parkovísk a prestupných terminálov.

❓ Župa má aj jedno prvenstvo v sociálnej oblasti.

Sme prvý kraj, ktorý naskočil na, ako to ja nazývam, „škandinávsky model“. Odborne sa to volá deinštitucionalizácia, čo znamená, že veľké neosobné zariadenia, kde je 200 a viac klientov, postupne meníme na viaceré menšie zariadenia rodinného typu so záhradkou. Prijímatelia sociálnych služieb si budú pod dohľadom sami gazdovať, budú mať viac podnetov, ale aj súkromia. A najmä radosti zo života. Je to finančne náročné, ale ide nám to od ruky. Okrem toho venujeme špeciálnu pozornosť autistom a tvorbe nových miest, ktoré náš kraj potrebuje. Je to zároveň jeden z mojich splnených predvolebných sľubov. Ak máte víziu a tím šikovných ľudí, za štyri roky sa dá stihnúť veľa.

Rekonštruujeme Arénu. Vrátime ju do pôvodnej podoby z roku 1939

Župan Juraj Droba a riaditeľ divadla Juraj Kukura
Foto: BSK/Monika Kováčová

Budova župného Divadla Aréna je jednou z významných pamiatok v kraji, ktoré sme sa rozhodli zachrániť. Práce prebiehajú podľa plánu a pod dohľadom pamiatkarov, stavba by mala byť dokončená v druhej polovici budúceho roka. Trochu sa zmení vzhľad budovy, pretože ju vrátime do pôvodnej historickej podoby z roku 1939. Pribudne i veža pre špičkovú javiskovú techniku a pustíme sa aj do revitalizácie okolia budovy vrátane schátraného parkoviska. Do zrevitalizovaného exteriéru by sme chceli presunúť aj časť umeleckých aktivít. Novinkou bude tiež kaviareň s exkluzívnym výhľadom na Dunaj, ktorá bude súčasťou divadla.

Aréna bude jedným z najmodernejších divadiel na Slovensku, budova sa však vráti do svojej pôvodnej krásy z roku 1939
Foto: BSK/Monika Kováčová

Vodníček v bábkači

V Bratislavskom bábkovom divadle završia sezónu 2021/2022 premiérou novej bábkovej inscenácie Vodníček. Citlivý príbeh o dobrom vodníkovi bude určený divákovi v predškolskom veku a prvýkrát ich zoznámí nielen s divadlom, ale aj s myšlienkami ekológie. Spod vodnej hladiny rybníka im ukáže, že neexistujú oddelené svety ľudí a prírody, ale všetci sme jeden svet, ktorý musíme spolu aj chrániť. Touto novou spolupracou s režisérom Jakubom Maksymovom divadlo nadväzuje na úspešné puppet-cinema Chronoškratkovia, za ktoré už získalo Grand Prix na medzinárodnom festivale bábkového divadla PIF v chorvátskom Záhrebe.

Dracula v Divadle Aréna

V Divadle Aréna sa okrem rekonštrukčných prác, ktoré sú v plnom prúde, skúša aj nová inscenácia. Najznámejší upír všetkých čias, gróf Dracula, ožije na javisku DPOH už 3. júna. Legendárny Dracula sa dočkal mnohých knižných, filmových, televíznych a divadelných spracovaní. Inscenácia s podtitulom „plnokrvné divadlo“ v réžii Gejzu Dezorza je poctou kultovému čierno-bielemu filmu z roku 1931, vychádza z filmového scenára Garreta Forta a divákovi prinesie jedinečný vizuálny zážitok s pôsobivou hudbou Henricha Leška.

Predstavenie Dracula. Robert Roth ako Renfield a režisér inscenácie Gejza Dezorz. Foto: Divadlo Aréna

Bratislavský kraj opäť podporil kultúru dotáciami

V rámci Výzvy na podporu kultúry na rok 2022 nám prišlo takmer 400 žiadostí, z toho bolo podporených 225 projektov sumou 700 000 €. Oproti minulému roku sa suma zdvojnásobila. Podporili sme projekty zamerané na profesionálne a neprofesionálne umenie, rekonštrukciu a obnovu hmotného kultúrneho dedičstva a pamäťové aktivity múzeí, galérií či knižníc. Zámerom bolo primárne podporiť projekty, ktoré majú dosah na obyvateľov celého samosprávneho kraja, nielen projekty, ktoré sú sústredené na území Bratislavy.

Konferencia o víne, reliéfna mapa a virtuálna realita. Toto sú novinky v Malokarpatskom múzeu

Župné Malokarpatské múzeum v Pezinku vás 10. a 11. mája pozýva na konferenciu o kultúre vinohradníctva a vína v strednej Európe. Súčasťou bude aj prehliadka múzea a zážitková degustácia. Čoskoro expozície spestrí aj reliéfna mapa s videoprodukciami, ktorá prezentuje históriu a vývoj vinohradníctva a vinárstva. V literárnom a vlastivednom múzeu vo Svätom Jure zase pribudla výstava Dejiny mesta Svätý Jur. Jej súčasťou sú aj unikátne predmety dokumentujúce život v meste či nálezy z veľkomoravského hradiska Neštich. Do čias Slovanov sa môžete vrátiť aj pomocou virtuálnej reality. Múzeum v apríli otvorilo tiež novú výstavu, ktorá mapuje život pod Malými Karpatmi v 4. tisícročí pred Kristom. Všetky informácie nájdete na www.malokarpatskemuzeum.sk.

Pomocou virtuálnych okuliarov sa vo svätajurskom múzeu preniesiete do hradiska Neštich. Foto: Malokarpatské múzeum

Posledná barónka v Divadle Astorka

Divadlo ASTORKA Korzo '90 prináša ďalší z príbehov o pozoruhodných osobnostiach zo Slovenska. Posledná barónka, Margita Czóbelová, sa narodila v Rakúsko-Uhorsku ako potomok bohatej, kultivovanej rodiny, pestujúcej vzdelanie a umenie. Divadelná inscenácia rozoberá život osoby, ktorá bola neterou slávneho slovenského maliara – Ladislava Medňanského. Diváka inscenácia preniesie prostredníctvom života poslednej barónky Rakúsko-Uhorskom, prvou svetovou vojnou, medzivojnovým obdobím, druhou svetovou vojnou až po 70. roky 20. storočia.

Predstavenie Posledná barónka
Foto: Divadlo Astorka

Nové inscenácie v Luduse

Divadlo LUDUS pre svojich návštevníkov pripravilo koncom apríla novú divadelnú inscenáciu svetového spisovateľa Romaina Rollanda - Peter a Lucia. Inscenácia je spracovaná tak, aby s ňou divadlo vedelo bez problémov cestovať po regióne Bratislavského samosprávneho kraja. Okrem toho Divadlo LUDUS pripravuje nové inscenácie Máj a Stano a zlá noha, ktoré budú mať premiéru ešte v tejto divadelnej sezóne.

Obnova kaštieľa v Čunove napreduje

Čunovský kaštieľ spolu s príľahlou záhradou a sýpkou prechádza komplexnou pamiatkovou obnovou s dôrazom na zachovanie historicky cenných architektonických prvkov. Rekonštrukcia, ktorú odštartoval Bratislavský samosprávny kraj v máji 2021, viditeľne napreduje. Jej výsledkom bude vznik ekocentra, ktoré bude prístupné domácim i zahraničným návštevníkom a účastníkom environmentálno-vzdelávacích programov.

„Ide nielen o záchranu krásneho kaštieľa, ale aj o vytvorenie unikátneho environmentálneho a vzdelávacieho centra, ktoré v regióne dlhodobo abscentuje. Takéto centrum podporí environmentálne povedomie obyvateľov, ale i fungovanie organizácií na ochranu prírody či cezhraničný turizmus a ekoturizmus. Zároveň je projekt skvelou ukážkou spolupráce miestnej a regionálnej samosprávy so štátnou organizáciou a s neziskovým sektorom, a to tak na národnej, ako aj medzinárodnej úrovni,“ ozrejmil Juraj Droba, predseda BSK.

Čunovský kaštieľ sa po rekonštrukcii zmení na moderné ekocentrum
Foto: BSK/Monika Kováčová

Rekonštrukcia, ktorou prejde čunovský kaštieľ, príľahlá záhrada a sýpka, pozostáva z viacerých fáz. Rekonštrukcia kaštieľa a predpolia pred kaštieľom zohľadňuje reštaurovanie historicky cenných častí kaštieľa a obnovu pôvodných architektonicko-výtvarných hodnôt. V priestoroch vznikne interaktívna expozícia zameraná na rôzne zložky prírodného dedičstva regiónu spolu s tvorivými dielnami a multifunkčnou sálou.

V súčasnosti sú ukončené búracie práce, vybudované prípojky inžinierskych sietí a čoskoro sa začne výmena strechy. Stavebné práce by mali byť ukončené na budúci rok.

Spracovali: Svetlana Waradžinová, Andrej Púry, Adela Pekárková, Beáta Husová a Natália Bednarová

Na vzdelávaní zamestnancov zariadení sociálnych služieb nám záleží

Bratislavský samosprávny kraj má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 14 zariadení sociálnych služieb, v ktorých pracuje takmer 900 zamestnancov. Sú medzi nimi empatickí sociálni pracovníci, terapeuti a inštruktori, obetavé opatrovatelky i zdravotnícki pracovníci, šikovní údržbári aj upratovačky, milé kuchárky, psychológovia... Na župe si vážime ich maximálne pracovné nasadenie a profesionalitu, s ktorou dennodenne pristupujú k prijímateľom sociálnej služby. Oceňujeme a aj v rámci finančných možností podporujeme ich záujem o odborný a osobnostný rast, o získanie nových zručností a znalostí. Investícia župy do vzdelávania prináša nielen profesijný rozvoj zamestnancov, zvýšenie ich stability a motivácie, ale v konečnom dôsledku aj zvýšenie kvality života samotných prijímateľov sociálnej služby.

V záujme skvalitniť poskytovanie sociálnych služieb deťom a dospelým osobám s poruchou autistického spektra (PAS) a prostredníctvom prenosu poznatkov zvýšiť úroveň starostlivosti o osoby s poruchou autistického spektra odbor sociálnych vecí v spolupráci s Centrom sociálnych služieb prof. K. Matulaya pre deti a dospelých (CSSpKM) vo februári 2022 zorganizoval vzdelávanie zamerané na prácu a komunikáciu s deťmi a dospelými s PAS – BASELINE. Ide o 5-mesačný

vzdelávací program financovaný z rozpočtu župy, určený pre zamestnancov župných zariadení, ktorí pracujú s osobami s PAS. Nadobudnuté vedomosti však môžu účastníci vzdelávacieho programu uplatniť aj pri práci s osobami s mentálnym postihnutím.

Vzhľadom na stúpajúci počet ľudí s PAS odkázaných na sociálnu službu je vzdelávanie zamestnancov v odborných postupoch a metódach práce s touto cieľovou skupinou dnes úplnou nutnosťou. Do vzdelávacieho programu je aktuálne zapojených viac ako 50 zamestnancov. Lektorkami sú odborníčky z CSSpKM, ktorých cieľom je odovzdať zamestnancom zariadení vedomosti a skúsenosti overené v praxi. Starostlivosť o ľudí s PAS má totiž v CSSpKM dlhú tradíciu – už viac ako 20 rokov.

Obsahom vzdelávania sú témy zamerané na rozvoj sociálnej komunikácie, využívané sú technologické možnosti, prioritou je individuálna práca zameraná na potreby daného človeka. Malé deti potrebuje veľa stimulácie na rozvoj zručností a schopností, dospelí ľudia zase nápady na sebarealizáciu, zapojenie do pracovných postupov či spoločenských aktivít. Preto je v rámci vzdelávania venovaná pozornosť aj metodickým nácvikom v sebaobslužke a riešení problémového správania.

„Celoživotné vzdelávanie zamestnancov vykonávajúcich pracovné činnosti v oblasti sociálnych služieb je neoddeliteľnou súčasťou aktívneho nástroja personálnej politiky BSK. Teší ma, že po nútenej pandemickej prestávke opäť vo vzdelávaní zamestnancov zariadení sociálnych služieb na župe pokračujeme. Nevzdelávať sa pre mňa totiž znamená ochudobňovať sa o dosiahnutie svojho vlastného potenciálu,“ dopĺňa Marica Šíková, riaditeľka župného odboru sociálnych vecí.

Slová zamestnancov, ktorí absolvovali vzdelávací kurz

„Domáce úlohy mi pomáhali zamyslieť sa nad konkrétnou prácou s dieťaťom, slúžili na overenie postupov a na hľadanie nových možností.“

„Postupne sme si začali vyrábať pomôcky, ktoré ste nám prezentovali, a začali sme s nimi pracovať.“

„Veľa nám dala aj komunikácia s personálom z iných zariadení.“

„Obsah prináša veľa teórie podloženej praktickými skúsenosťami a cvičeniami, ktoré umocňujú odborný prístup.“

„Inovatívne, inšpirujúce, v praxi veľmi použiteľné.“

„Cítiť, že prednášajúci sú ľudia, ktorí svojou prácou žijú, a vedomosti sú reálne a vyskúšané a to robí toto vzdelávanie plnohodnotným.“

Foto: BSK/Monika Kováčová

Foto: BSK/Monika Kováčová

Ako to vidia lektorky?

Mgr. Kornélia Kičáková, psychologička

„Určite aj dnes, po 10 rokoch práce s klientmi s PAS, vnímam diagnostiku ako tímovú činnosť, pri ktorej sa s kolegynami navzájom dopĺňame a podporujeme. Osobne mi pri vzdelávaní najviac pomohlo učenie sa – samoštúdium, organizované vzdelávanie, ale najmä aplikácia naučeného v praxi. To, že som vždy mohla povedať, že niečo neviem, mohla som sa pýtať a žiadna otázka nebola „hlúpa“.“

Mgr. Katarína Hollá, liečebná pedagogička

„V začiatkoch terapie je najdôležitejšie vybudovať si vzťah s dieťaťom, ale aj s rodičom. Dieťa musí zistiť, že sa na terapii budú diať preňho dobré veci a že od neho budem chcieť iba to, čo naozaj zvládne. Iba vďaka tomu bude ochotné spolupracovať, učiť sa nové veci a prekonávať svoje limity. Rodič sa pre mňa v tomto stáva „spolupracovníkom“, a preto je dôležité vybudovať si s ním partnerský vzťah, v ktorom sa od seba učíme navzájom.“

Mgr. Ivana Kubincová, logopédka, vedúca špecializovaného zariadenia

„Na VŠ za mojej éry nás komunikačným nácvikom neučili. Nepamätám si ani to, že by sme sa vôbec učili o možnostiach augmentatívnej a alternatívnej komunikácie. Aj keď sme preberali rôzne vývinové diagnózy, nepreberali sme techniky a prístupy či komunikačné nácviky, ako pracovať s deťmi s poruchou autistického spektra. Komunikačné nácviky vnímam veľmi pozitívne a sú veľmi potrebné aj vzhľadom na to, že majú obrovský vplyv na reguláciu správania u klientov, a tým aj na rozvoj ich vzdelávacích kompetencií.“

Ocenili sme inšpiratívnych učiteľov

28. marec oslavujú učitelia každý rok ako Deň učiteľov. Bratislavský samosprávny kraj si veľmi váži ich prácu, a preto pravidelne pri tejto príležitosti oceňuje 20 výnimočných pedagógov, ktorých nominovali jednotlivé školy a následne vybrala výberová komisia. Aj takto chceme vzdať poctu tým, pre ktorých sa ich povolanie stalo poslaním. Tento rok sa slávnostné oceňovanie predsedom BSK konalo v piatok 22. apríla 2022 v aule Gymnázia Ladislava Novomeského na Tomášikovej ulici.

Predseda BSK Juraj Droba pri odovzdávaní ocenenia
Foto: BSK

Záujem o župné školy rastie. Počet prihlášok stúpol o 17 percent

Do 20. marca 2022 mohli zákonní zástupcovia deviatakov, ôsmakov a piatakov zasielať prihlášky na štúdium na strednej škole. Mohli si vybrať dva odbory, v ktorých sa nevyžaduje overenie špeciálnych schopností, zručností a nadania, a dva, v ktorých sa talentové skúšky vyžadujú. Tento rok naše školy spracovali približne 13 860 prihlášok, čo je medziročný nárast o takmer 17 %. Najväčší nárast počtu prihlášok bol na gymnáziá, najmä 8-ročné, a bilingválne študijné odbory, ale väčší záujem vidíme aj pri stredných odborných školách. Od septembra 2022 ponúkame pre uchádzačov aj jeden nový študijný odbor – informačné a digitálne technológie na Strednej priemyselnej škole elektrotechnickej na Zochovej 9 v Bratislave.

Župné gymnázium Einsteinova prijal 72 študentov z Ukrajiny

V súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine prišli na Slovensko tisíce ľudí, prevažne ženy a deti. Na našich školách začalo dočasne študovať viac ako 200 stredoškôľakov, niekoľko žien dostalo zamestnanie. Najviac študentov, 72, študuje na slovensko-ruskom bilingválnom Gymnázii Alberta Einsteina v bratislavskej Petržalke. Táto škola zamestнала aj dve ukrajinské učiteľky. Prehľad voľných pracovných miest je možné nájsť na webovej stránke: www.bratislavskykraj.sk/ukrajina/.

REFRESH – školenie koordinátorov školských parlamentov

V spolupráci s IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže sme pre koordinátorov školských parlamentov zorganizovali akreditované vzdelávanie „REFRESH“. Na školení sa stretli účastníci nielen zo škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, ale aj z celého Slovenska. Počas troch dní malo 19 účastníkov možnosť spoznať kľúčové kompetencie koordinátorov školských parlamentov. Riešili legislatívne nástrahy svojej práce, no predovšetkým vďaka tímovej práci a vymieňaním si skúseností získali aj množstvo nových nápadov a motivácie na svoj ďalší rozvoj. Druhá fáza vzdelávania bude pokračovať v nastavovaní akčného plánu na ďalší rok. Koordinátori budú môcť využívať všetky novonadobudnuté vedomosti a podať ich ďalej svojim študentom.

Olympiáda ľudských práv už pozná svojich víťazov

V dňoch 6. – 8. apríla 2022 sa dištančnou formou uskutočnilo celoštátne kolo 24. ročníka Olympiády ľudských práv. Odborné komisie preverili vedomosti a znalosti súťažiacich z rôznych oblastí a tém, ako napríklad ľudské práva, demokracia, domáce násilie, sociálne médiá, opatrenia počas pandémie a mnohé ďalšie témy. V ďalšom postupovom kole študenti dokazovali svoj rečnícky prejav a obhajobu vlastného názoru na odbornú tému. Z finálovej dvanástky sa na krásnom treťom mieste umiestnil Viktor Draškovič z Gymnázia na Ul. 1. mája 8 v Malackách a srdečne mu gratulujeme.

Spustili sme participatívne rozpočty na župných školách

V rámci spolupráce BSK a Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti si môžu študenti stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja naostro vyskúšať, aké to je tvoriť projekty aj o nich rozhodovať. Do pilotného ročníka bolo vybraných 8 stredných škôl, ktoré prejavili záujem a prihlásili sa do otvorenej výzvy. Každá škola dostala 1 000 € a bude len na slobodnej voľbe jej študentov, na ktoré z tých najlepších študentských projektov sa peniaze použijú.

Dňa 17. marca 2022 sa uskutočnilo online školenie, na ktorom sa učitelia aj študenti dozvedeli, ako stanoviť ciele participatívneho rozpočtu, ako efektívne využiť financie, tímovú spoluprácu a optimalizovať náklady. V rámci projektu študentov neobide ani kampaň pre najlepšie projekty, následné voľby a vyúčtovanie projektu. Celou projektovou cestou ich povedie okrem spoločenskej hry „Nie je mesto ako mesto“ aj praktická elektronická aplikácia.

Mládežnícky parlament Bratislavského samosprávneho kraja

Myšlienka zrealizovať na pôde BSK mládežnícky parlament nadobúda čoraz jasnejšie kontúry. Zastupiteľstvo BSK na svojom 32. zasadnutí zriadilo Mládežnícky parlament BSK ako svoj poradný, iniciatívny a koordinačný orgán a zároveň schválilo aj jeho štatút. V ďalších krokoch pristúpime k otvoreniu výzvy na nábor jeho členov a už teraz sa tešíme na všetkých, ktorí budú mať chuť priložiť ruku k spoločnému dielu a otvoriť tak mladým ľuďom nové obzory a možnosti uplatniť svoje vízie či nápady.

Objavujte krásy Záhoria. Dovedie vás k nim náš nový cyklomost

Nový most určený najmä pre cyklistov takmer po sto rokoch opäť spája Marchegg a Vysokú pri Morave. Okrem cyklotrasy, ktorá vás prevedie po stopách železnej opony Eurovelo 13, a rakúskej cyklotrasy Kamp-Thaya-March sa môžete vybrať aj za ďalšími zážitkami. Nový most je inšpiráciou na jarný výlet dolným Záhorím a okolím rieky Moravy, či už sa vyberiete na dvoch kolešákoch, peši, autom, alebo verejnou dopravou.

Niva rieky Moravy je známa svojou faunou aj flórou, ktorá zahŕňa niekoľko endemických rastlín. Zapozerajte sa do trávy a kríkov, pestrý jarný kvetinový koberec so vzácnymi kúskami stojí za to. Obe strany rieky Moravy sú známe ako miesto hniezdenia bocianov, ich hniezda nájdete nielen na komínoch, ale aj v korunách stromov. Zaujímavosťou je, že v okolí Marcheggu sídli v korunách stromov kolónia čiernych bocianov, zopár ich stretnete aj na našej strane. V máji vás privítajú klepotaním zobákov aj malé vyliahnuté bociančatá. Vychádzku okolo rieky vám edukatívne spríjemní aj náučný chodník Nivou Moravy, ktorý je vďaka najdlhší na Slovensku.

Ako Marchegg na rakúskej strane, tak aj polia na Záhorí sú známe pestovaním špargle. Možno ste už počuli, že táto zelenina má prívlastok kráľovská, keďže v minulosti bola veľmi drahá a pre bežných ľudí nedostupná. Keď sa v tejto sezóne pozriete na záhorácke polia, veľmi rýchlo pochopíte, prečo je jej pestovanie také prácne. Okolo každej rastlinky je potrebné urobiť násyp zeminy a často aj prekryť čiernou fóliou. Takto, chránené pred slnkom, dorastú výhonky bielej špargle, kým tá, ktorá je vystavená slnečnému lúčom, sa „opáli“ pekne do zelena. Čerstvú špargľu v apríli a máji kúpite na Záhorí vo viacerých stánkoch, jedným z vychytených, na ktoré sa dá spoľahnúť aj počas víkendov, je stánok, ktorý nájdete pri hlavnej ceste za kostolom vo Veľkých Levároch.

Ak sa vám nechce špargľu pripravovať doma, vyskúšajte niektorú z miestnych reštaurácií, kde sa na sezónnom menu určite objaví. Ak ste na výlete s deťmi, istotne ich poteší návšteva biofarmy Príroda, ktorá sa nachádza po ceste z Vysokej pri Morave do Stupavy. Kým vy budete rozmaznávať svoje chuťové poháriky, deti určite poteší pohľad na malé kozliatka a ovečky, ktorých je v tomto období na farme celá kopa. Zamieriť môžete aj ďalej do Stupavy – miestne rybárstvo je vychýrené svojou ponukou rýb. Ich pstruhy a kapry si môžete pozrieť ešte priamo v rybníku. Náš tip – údený pstruh, ktorého plátky sa budú vynímať na studenej bielej špargli s pár kvapkami citróna.

V tejto oblasti hniezdi najväčšia kolónia bocianov bielych v Európe
Foto: BSK

Spracovali: Soňa Svorenová, František Stano

Cyklomost Vysomarch

